

ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSA
AZ ENSZ NEMZETI EMBERI JOGI INTÉZMÉNYE

Az alapvető jogok biztosának

JELENTÉSE

az AJB-4352-16/2021. számú ügyben,

rendőrségi panasz eljárás tárgyában
(előzményi ügy: RI-AJBH-40/2020)

Érintett szerv(ek): B. település Rendőr-főkapitányság *. kerületi
Rendőrkapitányság

2021.

Az eljárás megindítása

*Panaszos*¹ (*. szám alatti lakos, a továbbiakban: panaszos) 2020. február 20-án nyújtotta be panaszát a 2020. február 17-én történt rendőri intézkedéssel szemben a korábbi Független Rendészeti Panasztestülethez (a továbbiakban: Testület).

A panaszos beadványában sérelmezte, hogy a fenti napon zaklató és részrehajló módon léptek fel a rendőrök, továbbá kényszerrel alkalmazták vele szemben és előállították.

Tekintettel arra, hogy a beadványban megfogalmazott sérelmek felvetik a panaszos alapvető jogainak sérelmét, továbbá figyelemmel a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 92. §-ának (1) bekezdésében, valamint az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény 18. §-ának (1) bekezdése f) pontja és 39/F. §-ában foglalt hatásköri szabályokra, vizsgálatot indítottam.

Az Országgyűlés a *Kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvény, valamint egyes törvényeknek a kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvénnyel kapcsolatos módosításáról szóló 2019. évi CIX. törvénnyel az alapvető jogok biztosának hatáskörébe utalta a rendészeti panaszok kivizsgálásának lehetőségét. Ennek megfelelően immár e kifejezetten hatósági eljáráshoz kapcsolódó, azt kiegészítő ombudsmani típusú vizsgálat is az alapvető jogok biztosának feladata.*

Az érintett alapvető jogok

- Az emberi méltósághoz való jog [Alaptörvény II. és III. cikk]
- A személyi szabadsághoz való alapvető jog [Alaptörvény IV. cikk]
- A tisztességes hatósági eljáráshoz való alapvető jog [Alaptörvény XXIV. cikk]

Az alkalmazott jogforrások

- Magyarország Alaptörvénye
- Az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény [a továbbiakban: Ajbt.]
- A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény [a továbbiakban: Rtv.]
- A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény [a továbbiakban: Szabs. tv.]
- A rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet [a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat]

A tényállás megállapításai

1. A panaszbeadvány

A panasz szerint a fenti napon többször is rendőrök jelentek meg a panaszos lakásánál este 5 és 6 óra között. A panaszos szerint nem adott okot az intézkedésre, arra csupán azért került sor, mert a bejelentők a rendőrségen dolgoznak.

---

¹ Az Ajbt 39/L§ (1) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

A panasz szerint 22 óra 50 perckor a panaszost kirángatták a lakásából, a lépcsőház falához taszították, megbilincseltek, majd előállították a *. kerületi Rendőrkapitányságra (a továbbiakban: Rendőrkapitányság), ahol később földhöz is vágták a rendőrök.

A panasz szerint a panaszost nem igazoltatták, és más eljárási cselekményeket sem hajtottak végre vele szemben, csupán a folyosón hagyták. A panasz szerint a szomszéd szintén a rendőrségen tartózkodott és rágalmazta a panaszost. A panaszos nem írta alá a jegyzőkönyvet, mert azon az állásponton volt, hogy ártatlanul kellett elszenvednie az intézkedést és bántalmazást.

2. A rendőrség álláspontja

A panasz kivizsgálása során, a tényállás pontosabb megismerése érdekében felvilágosítást kértem a rendőrségtől a panaszolt intézkedésről, valamint kértem, hogy küldjék meg az azzal kapcsolatos további rendőrségi dokumentumokat, és a konkrét kérdésekkel összefüggésben a rendőrség álláspontját.

a) A Rendőrkapitányság vezetőjének tájékoztató levele a következő információkat tartalmazza:

A fenti napon három névtelen bejelentés érkezett csendháborítás miatt:

- 19 óra 21 perckor (Rendész-452 hívójelű egység ment a helyszínre),
- 21 óra 13 perckor (Józsefváros-121 hívójelű egység ment a helyszínre),
- 22 óra 27 perckor (Józsefváros-121 hívójelű egység ment a helyszínre).

A panaszossal szemben S. B. r. őrmester és H. N. r. őrmester a Józsefváros 121-es hívónevű egység rendőrei intézkedtek. 2020. február 17-én 22 óra 30 perckor a Tevékenység-irányítási Központ (a továbbiakban: TIK) utasította az egységet, hogy jelenjenek meg a panaszos lakásánál, mivel ismételt bejelentés érkezett csendháborításról.

A kiérkező rendőrök már a lakótömb bejáratánál hallották, hogy valaki kiabál az I. emeleten. A rendőrök megállapították, hogy ugyanazzal a személlyel (a panaszos) szemben kell másodjára is intézkedniük, mint akit aznap már figyelmeztetésben részesítették csendháborítás miatt.

A panaszos többszöri csengetés és kopogtatás után nyitott ajtót, majd közölte: „Na megint ti vagytok azok? Na mi lesz, most bevisztek vagy mi?”

A rendőrök a panaszost igazoltatták, közölték a szabálysértés [Szabs. tb. 195. §-ának (1) bekezdésébe ütköző csendháborítás] tényét, azonban a panaszos azt nem értette meg; egyre hangosabban kiabált, valamint került a szemkontaktust, kereste a biztonsági háromszögből való kibújási lehetőségeket.

A panaszost a „törvény nevében” szavak előrebocsátásával ismételten szabálysértő cselekménye abbahagyására szólították fel, továbbá tájékoztatták, hogy ellenkező esetben elő fogják állítani a Rendőrkapitányságra. A panaszos a felszólítást megértette, de nem vette tudomásul. (Továbbra is került a szemkontaktust, kereste a biztonsági háromszögből való kibújás lehetőségét.)

Az intézkedő rendőrök a tanult rendvédelmi fogásokkal a panaszos kezeit hátra helyzetben megbilincseltek, majd ruházatát átvizsgálták. (Közbiztonságra különösen veszélyes eszközt, illetve bűncselekményből, szabálysértésből származó dolgot nem találtak.)

A panaszost 22 óra 55 perckor – sérülés- és panaszmentesen – átadták a Rendőrkapitányság szolgálatirányító parancsnokának. Az előállítás jogalapja az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés f) pontja volt. A panaszost *H. N.* r. őrmester őrizte.

A panaszos bilincselése 22 óra 45 perctől 23 óra 30 percig tartott. A bilincset akkor vették le a panaszosról, amikor magatartása ezt lehetővé tette, azaz amikor együttműködő lett és maradéktalanul betartotta a rendőri utasításokat.

A panaszos a szabálysértést nem ismerte el, sem az erről szóló nyilatkozatot, sem pedig az előállítás időtartamáról szóló igazolást nem írta alá.

A panaszos személyi szabadságát végül 22 óra 40 perctől, másnap 0 óra 10 percig korlátozták. A panaszost nem helyezték el külön előállító egységben.

Az intézkedő rendőröknek rokonai, barátai, ismerősei nem laknak az érintett épületben.

A panaszossal szemben az Rtv. 47. §-a alapján testi kényszert, 48. §-ának c) pontja alapján – hátra helyzetben – bilincset alkalmaztak. A testi kényszer, valamint bilincs alkalmazásán túl, fizikai kényszert, erőszakot nem alkalmaztak a panaszossal szemben.

b) Az intézkedő rendőrök jelentése a fentiekhez képest a következő releváns információkat tartalmazza:

A panaszost többször felszólították a „törvény nevében” szavak előrebocsátásával szabálysértő cselekménye abbahagyására, hiába.

A kényszerítő eszközök alkalmazása előtt a „törvény nevében” szavak ismételt előrebocsátásával figyelmeztették a panaszost a kényszerítő eszköz alkalmazásának lehetőségéről, szintén hiába.

c) A Budapesti Rendőr-főkapitányság TIK vezetőjének tájékoztató levele a fentiekhez képest a következő releváns információkat tartalmazza:

A fenti napon 19 óra 21 perckor, 19 óra 36 perckor, 21 óra 13 perckor, valamint 22 óra 27 perckor érkezett névtelen bejelentés a 112-es segélyhívón keresztül, amelyet minden esetben *B. G. r.* ftőrm. ügyeletes kezelte.

Az első alkalommal Rendész-452 hívójelű egység érkezett a helyszínre 19 óra 51 perckor, ám csendháborítást nem észlelt, így az ügyeletes az esetlapot lezárta.

A második bejelentés a Rendész-452 hívójelű egység kikerzését megelőzően történt, így azzal összefüggésben külön rendőri egységet nem küldtek a helyszínre.

A 3. és 4. esetben a Józsefváros-121 hívójelű egység intézkedett.

d) Az Eset adatlapok a következő releváns információkat tartalmazzák:

Az 1. bejelentés szövege: „Az első emeleten a romák megint cirkusznak, nem lehet tőlük megmaradni.”

A 2. bejelentés szövege: „Csörömpölés, veszekedés hallatszik a szomszédból. Kb. 3-4 fő lakik ott.”

A 3. bejelentés szövege: „[...] ordibálnak, falhoz csapkodnak bizonyos dolgokat.”

A 4. bejelentés szövege: „Hangoskodás van. Már többször bejelentette, de nem történt változás.”

A vizsgálat megállapításai

I. Az alapvető jogok tekintetében

1. Az emberi méltóság sérthetetlen. Minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz [...] (Alaptörvény II. cikk). Az Alaptörvény hatálybalépését követően is hivatkozási pontot jelentő alkotmánybírói gyakorlat az emberi méltósághoz való joggal kapcsolatban arra hívja fel a figyelmet, hogy a méltóság az emberi élettel eleve együtt járó minőség, amely oszthatatlan és korlátozhatatlan, és ezért minden emberre nézve egyenlő [23/1990. (X. 31.) AB határozat]. „Az emberi méltósághoz való jog azt jelenti, hogy van az egyén autonómiájának, önrendelkezésének egy olyan mindenki más rendelkezése alól kivont magja, amelynél fogva – a klasszikus megfogalmazás szerint – az ember alany marad, s nem válhat eszközzé vagy tárggyá” [64/1991. (XII. 17.) AB határozat].

Az Alkotmánybíróság ugyanakkor már az egyik korai határozatában rögzítette [és ettől későbbi gyakorlatában sem tért el, mint ahogy ezt a 8/2014. (III. 20.) AB határozatában is külön megerősítette], hogy „az emberi méltósághoz való jogot az ún. »általános személyiségi jog« egyik megfogalmazásának tekinti”. Az „általános személyiségi jog” „»anyajog«, azaz olyan szubszidiárius alapjog, amelyet mind az Alkotmánybíróság, mind a bíróságok minden esetben felhívhatnak az egyén autonómiájának védelmére, ha az adott tényállásra a konkrét, nevesített alapjogok egyike sem alkalmazható” [8/1990. (IV. 23.) AB határozat].

Az emberi méltósághoz való jog csak az emberi státus meghatározójaként, az élethez való joggal fennálló egységében abszolút és korlátozhatatlan. Az emberi méltósághoz való jog „anyajog” mivoltából levezetett egyes részjogai (mint pl. az önrendelkezéshez és a személy testi integritásához való jogok) bármely más alapjoghoz hasonlóan korlátozhatók. Csak a lényeges tartalom tekintetében korlátozhatatlanok [ld. 75/1995. (XII. 21.) AB határozat; 36/2005. (X. 5.) AB határozat].

a) Az emberi méltóság tartalmának pozitív meghatározása lehetetlen. A jogfejlődés és jogalkalmazói gyakorlat ezért tipikusan azon esetek körét határozta meg, amelyek minden bizonnyal sértik az emberi méltóságot. Sőt, például az Emberi Jogok Európai Egyezménye (a továbbiakban: Egyezmény) nem is említi kifejezetten az emberi méltósághoz való jogot, ellenben rögzít bizonyos tiltott magatartásokat (3. cikk: kínzás tilalma; 4. cikk: rabszolgaság és kényszermunka tilalma). Az Európai Unió Alapjogi Chartája már kimondja az emberi méltóság sérthetlenségét, ám pozitív tartalmának meghatározására – azon túl, hogy *expressis verbis* jelzi a méltóság testi és szellemi dimenziójának létét – szintén nem tesz kísérletet (1. és 3. cikk), ugyanakkor határozottan tiltja a kínzást és az embertelen vagy megalázó bánásmódot vagy büntetést megvalósító magatartásokat, valamint a rabszolgaságot és a kényszermunkát (4. és 5. cikk). Maga az Alaptörvény III. cikke a fentiekhez hasonlóan rögzíti a legfontosabb tilalmakat (többek között a kínzás, embertelen, illetve megalázó bánásmód vagy büntetés tilalmát).

Az Alkotmánybíróság az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJE) gyakorlatát is figyelembe véve a következőképpen fogalmazott:

„Bár az Alaptörvény külön cikkben szabályozza az emberi élethez és méltósághoz való jogot (II. cikk) és a kínzás, embertelen, megalázó bánásmód, illetve büntetés tilalmát (III. cikk), az alkotmányozó hatalom normaszervezési módja csupán formai különállást valósít meg, így az Alkotmánybíróság értelmezésében a III. cikk (1) bekezdésében megjelenő tilalmak az emberi élethez és méltósághoz való jog megsértése tilalmának önálló, speciális megfogalmazásai is egyben. E felfogás összhangban van az Egyezmény 3. cikkének EJE által kibontott tartalmával is, amely szerint az említett tilalmak megszegése az emberi méltóság sérelmét is jelenti” [32/2014. (XI. 3.) AB határozat].

A fenti tilalmak rögzítése ugyanakkor nem ad önmagában választ azok tartalmára, így tág teret ad a jogértelmezés számára. Ennek megfelelően mind az EJE, mind az Alkotmánybíróság esetről esetre dönti el, hogy a kifogásolt bánásmód megvalósítja-e és pontosan melyik tilalmazott magatartást. [Lamm Vanda (szerk.): Emberi Jogi Enciklopédia. HVGORAC, Budapest, 2018.]

Az Alkotmánybíróság – az EJE vonatkozó gyakorlatát alapul véve – úgy foglalt állást, hogy a kínzás, embertelen, illetve megalázó bánásmódot vagy büntetést megvalósító magatartások mindegyike *„bizonyos fokú testi és/vagy lelki gyötrelmet, szenvedést, illetve fájdalmat okoz az érintett egyén számára”*, amely magatartások *„között egyfelől az okozott szenvedés intenzitása alapján lehet különbséget tenni”* [32/2014. (XI. 3.) AB határozat].

b) A cselekvési autonómia, más megfogalmazásban az általános cselekvési szabadság az ún. „általános személyiségi jog” egyik aspektusa, szelvényjoga [ld. pl. 8/1990. (IV. 23.) AB határozat, 24/1996. (VI. 25.) AB határozat, 8/2014. (III. 20.) AB határozat, 19/2019. (VI. 18.) AB határozat].

2. Mindenkinek joga van a szabadsághoz és a személyi biztonsághoz. Senkit nem lehet szabadságától másként, mint törvényben meghatározott okokból és törvényben meghatározott eljárás alapján megfosztani [...] [Alaptörvény IV. cikk (1) és (2)]. E szabadságjog szoros összefüggésben áll az általános személyiségi jogként felfogott emberi méltósághoz való joggal, dogmatikailag annak önálló elemé, amely fontos szerepet tölt be az egyén szabadságának, integritásának védelmében. [Lamm Vanda (szerk.): Emberi Jogi Enciklopédia. HVGORAC, Budapest, 2018.]

Az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJE) következetes gyakorlata szerint a szabadság és a biztonság egységet alkot, amelyben a szabadság elsősorban a fogva tartással szembeni szabadságot jelenti, míg a biztonság a szabadságba történő önkényes beavatkozásokkal szemben véd [Bozano v. France, no. 9990/82, Judgment of 2 December 1987; Kamma v. The Netherlands, no. 4771/71, Judgment of 20 July 1972.]. Maga az Alaptörvény megfogalmazása is az egységes fogalmi megközelítést erősíti, ugyanakkor az Alkotmánybíróság gyakorlata alapján elmondható, hogy a személyi szabadsághoz való jog – figyelemmel e szabadságjognak az ember szabadságát, integritását védő funkciójára – általános védelmet nyújt a szabadságkorlátozással járó intézkedésekkel szemben, amely védelem kiterjed a személyi szabadságtól való megfosztásnak nem minősülő, de a személyi szabadságot korlátozó intézkedések körére is:

„A személyi szabadság az egyén olyan autonómiáját jelenti, amely feltételezi a teljes akarati és cselekvési szabadságot a jog keretei között. A személyi szabadság joga mindenkivel szemben

érvényesülő jog, amely minden embert megillet, ugyanakkor nem részesül abszolút védelemben, mivel törvényben meghatározott esetekben korlátozható. A személyi szabadság korlátozásának számos formája ismert a magyar jogrendszerben. Ezek jórészt a büntetőeljárás lefolytatásához kötődnek; büntető anyagi jogi szankcióként (szabadságvesztés, kényszergyógykezelés) vagy büntetőeljárás kényszercselekményként (őrizetbe vétel, előzetes letartóztatás, ideiglenes kényszergyógykezelés, lakhelyelhagyási tilalom, házi őrizet) jelennek meg. A büntetőeljárás kivül ugyanakkor más eljárásokban is sor kerül a személyi szabadság alapjogának korlátozására, így különösen az idegenrendészet, a szabálysértési eljárás, az egészségügyi és a rendészeti igazgatás egyes területein.” [65/2003. (XII. 18.) AB határozat]

Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint „a szabadságelvonás alkotmányossága megítélésében meghatározó jelentőségű a szabadságelvonás időtartamának mértéke, annak indokoltsága, valamint a jogtalan szabadságelvonás esetén a jogorvoslati jog és egyéb jogkövetkezmények meghatározása, illetve azok megfelelősége”. „Az Alkotmánybíróság korábbi – az Alaptörvény hatálybalépését követően is hivatkozott – döntésében hangsúlyozta, hogy az egyén alaptörvényből eredő joga a személyi szabadságra és a személyi biztonságra akkor élvez hatékony védelmet, ha az eljárás tényleges időtartama nemcsak a törvény szerint maximális határidőn belül marad, hanem az ügy sajátosságaival is adekvát” [19/2019. (VI. 18.) AB határozat].

3. Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni (Alaptörvény XXIV. cikk). A tisztességes hatósági eljáráshoz, megfelelő ügyintézéshez való jog az Európai Unió Alapjogi Chartája 41. cikke nyomán új alapvető jogként jelent meg az Alaptörvényben.

„Az Alaptörvény XXIV. cikke önálló, az ügyintézés alapjogaként ismeri el a tisztességes hatósági eljáráshoz való jogot. Az alapjogi védelem kiterjed többek között a részrehajlás nélküli, tisztességes, ésszerű határidőn belüli ügyintézésre, a hatósági aktusok törvényben meghatározott indokolására és a közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítésére. A közigazgatási szerv a jogalkalmazás során, a konkrét eljárásában nem hagyhatja figyelmen kívül az ügyfél jogait, egyidejűleg kell teljesítenie közérdekvédelmi és szubjektív jogvédelmi funkcióját. Az Alkotmánybíróság eddigi gyakorlatában nem azonosított a XXVIII. cikk (1) bekezdésének tartalmát meghatározó, abszolút jogot, azonban elismerte a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog tartalmához tartozó számos részjogositvány alapjogi jellegét (pl. a hatósági eljárás időbeli dimenziója, a határozat közlése és a közlés módja, valamint a fegyveregyenlőség joga)” [3311/2018. (X. 16.) AB határozat].

II. Az ügy érdemében

A panaszos sérelmezte, hogy a fenti napon zaklató és részrehajló módon léptek fel a rendőrök, továbbá kényszert alkalmaztak vele szemben és előállították.

1. *Elsőként azt értékeltem, hogy a rendőrség a panaszost indokoltan, kellő jogszabályi felhatalmazás birtokában vontat-e intézkedés alá.*

A panaszos álláspontja szerint nem adott okot a rendőri intézkedésre. A panaszos álláspontja szerint az intézkedések valódi oka az volt, hogy a bejelentő a rendőrségen dolgozik.

A rendőrség által rendelkezésre bocsátott dokumentumok tanúsága szerint az esti és éjszakai órákban 4 db névtelen bejelentés érkezett csendháborítás miatt, amelyek kapcsán végül három alkalommal küldtek rendőri egységet a helyszínre. Az első alkalommal a kikerülő Rendész-452 hívójelű egység nem észlelt szabálysértő cselekményt, így nem kezdeményezett intézkedést, míg a másik két alkalommal Józsefváros-121 hívójelű egység észlelte a panaszos csendháborító magatartását és intézkedést is kezdeményezett. Az első alkalommal figyelmeztetésben részesítették a panaszost. A második alkalommal a kikerülő rendőrök már a lakótömb bejáratánál hallották, hogy valaki kiabál az I. emeleten. A rendőrök megállapították, hogy ismét a panaszos hangoskodik. Az intézkedő rendőröknek rokonai, barátai, ismerősei nem laknak az érintett épületben.

Az Rtv. 1. §-ának (2) bekezdés 2. pontjának megfelelően a rendőrség az Alaptörvényben, az e törvényben és törvény felhatalmazása alapján más jogszabályban meghatározott bűnmegelőzési, bűnüldözési, államigazgatási és rendészeti feladatkörében szabálysértési hatósági jogkört gyakorol, közreműködik a szabálysértések megelőzésében és felderítésében.

Az Rtv. 11. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni, az előjárója utasításainak – az Rtv.-ben foglaltak figyelembevételével – engedelmeskedni, a közbiztonságot és a közrendet, ha kell, élete kockáztatásával is megvédeni.

Az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő, vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyen a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van.

A Szolgálati Szabályzat 9. §-a továbbá úgy rendelkezik, hogy rendőr szabálysértés észlelése esetén feljelentést tesz, vagy – jogszabály által meghatározott esetekben – helyszíni bírságot szab ki, vagy helyszíni bírság kiszabása helyett - ha a szabálysértési eljárásról szóló törvényben megállapított feltételek fennállnak – szóbeli figyelmeztetést alkalmaz.

A rendőrség intézkedési kötelezettségének tisztázása érdekében az alábbi jogszabályhelyeket tartom szükségesnek felhívni:

A Szabs. tv. 195. §-ának (1) bekezdése szerint, aki lakott területen, az ott levő épületben, vagy az ahhoz tartozó telken, tömegközlekedési eszközön, továbbá természeti és védett természeti területen indokolatlanul zajt okoz, amely alkalmas arra, hogy mások nyugalma, illetve a természeti vagy a védett természeti értéket zavarja, szabálysértést követ el.

A fenti jogszabályhely ismertetését követően fontos rögzíteni, hogy valamely cselekmény tényállásszerűségét kizárólag a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálom. Az Rtv.-ben rögzített hatásköri szabályok szerint ugyanis az alapvető jogok biztosa nem veheti át a szabálysértési hatóság szerepét, azonban ha nem végezné el a rendőri intézkedés alapjául szolgáló cselekmény elsődleges értékelését, az alapjog-korlátozás vizsgálata üresedne ki.

A csendháborítás szabálysértés elkövetési magatartásának két konjunktív aspektusa van: mások nyugalma, illetve a természet megzavarására alkalmas zajkeltés, ami egyúttal indokolatlan. Előbbi feltétel teljesül, amennyiben a zaj mások nyugalma panaszra okot adóan zavarja, illetve az érzékszervileg bárki számára hangos (szubjektív értékhatár). Szubjektivitása révén az e kérdésben való állásfoglalás roppant nehéz és vitatható lehet. Az utóbbi aspektus (indokoltság)

szintén szubjektív, hiszen – a Szabs. tv. orientáló rendelkezése hiányában – vitatott tétel, hogy ki mit tekint indokolt zajnak. A csendháborítás tilalmazásával a jogalkotó a lakott területek, a lakások, a közlekedési eszközök használatának a zavartalanságát és a természeti értékek védelmét kívánja biztosítani. A lakott területen történő indokolatlan zajkeltés tehát csendháborításnak minősül. [Cserép Attila (et al.): Nagykommentár a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvényhez. Wolters Kluwer, 2020.]

A rendelkezésre álló információk alapján 4 db olyan bejelentés érkezett, amely a lakókörnyezetet indokolatlanul és panaszra okot adó mértékben zavaró hangoskodásra utalt. E bejelentések alapján végül három alkalommal küldtek rendőri egységet a helyszínre, amelyek közül két alkalommal észleltek csendháborítást és kezdeményeztek intézkedést. Mindemellett a bejelentő(k) személyére utaló információ nem áll rendelkezésre, mivel azok mindegyike névtelen segélyhívás volt, így nem igazolható, hogy kapcsolat lenne a bejelentő(k) és a rendőrség között. A rendelkezésre álló információk összességében a rendőrség álláspontját erősítik, semmi nem támasztja alá, hogy a rendőrség „zaklató” módon lépett volna fel a panaszossal szemben. **Mindezek alapján elfogadom a rendőrség álláspontját, miszerint a panaszos csendháborító magatartása – az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdésének megfelelően – két alkalommal intézkedési kötelezettséget keletkeztetett a rendőrség számára, így e tekintetben a panaszos alapvető jogát érintő visszásság nem történt.**

2. A panaszos sérelmezte, hogy vele szemben kényszerítő eszközöket alkalmaztak, őt bántalmazták.

A panasz szerint a panaszost kirángatták a lakásából, a lépcsőház falához taszították, megbilincseltek, továbbá a Rendőrkapitányságon földhöz is vágták a rendőrök.

A rendőrség által rendelkezésre bocsátott dokumentumok tanúsága szerint a panaszos nem fogadta el, hogy vele szemben intézkednek; egyre hangosabban kiabált, valamint kerülte a szemkontaktust, kereste a biztonsági háromszögből való kibújási lehetőségeket. A panaszost a rendőrök a „törvény nevében” szavak előrebocsátásával többször is felszólították szabálysértő cselekménye abbahagyására, továbbá felhívták a figyelmét az ellenszegülés lehetséges következményeire, így a kényszerítő eszközök alkalmazásának lehetőségére is. A panaszos a felszólítást megértette, de nem vette tudomásul. (Továbbra is kiabált és kerülte a szemkontaktust, kereste a biztonsági háromszögből való kibújás lehetőségét.) A rendőrök végül a tanult rendvédelmi fogásokkal a panaszos kezeit hátra helyzetben megbilincseltek. (22 óra 45 perctől 23 óra 30 percig volt bilincsben a panaszos.) A testi kényszer, valamint bilincs alkalmazásán túl, fizikai kényszert, erőszakot nem alkalmaztak a panaszossal szemben.

Az Rtv. 2. §-ának (1) bekezdése második mondatának megfelelően a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.

Az Rtv. 17. §-ának (1) bekezdése szerint a feladatának ellátása során a testi épséghez, a személyi szabadsághoz [...] fűződő jogokat a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja.

Az Rtv. 19. §-ának (2) bekezdése szerint a rendőr jogszerű intézkedésének való ellenszegülés esetén az e törvényben meghatározott intézkedések és kényszerítő eszközök alkalmazhatók.

Az Rtv. korábban már hivatkozott 15. §-a alapján a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával, így több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani,

amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár (ún. arányosság elve). Ennek megfelelően az Rtv. 16. §-a alapján rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége enélkül is biztosítható.

A Szolg. szab. 39. §-ának (1) bekezdésének megfelelően az Rtv. szerinti kényszerítő eszköz csak akkor alkalmazható, ha az intézkedés alá vont magatartása, ellenszegülésének mértéke annak Rtv. szerinti alkalmazását indokolja. A nagyobb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz akkor alkalmazható, ha a kisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz alkalmazása nem vezetett eredményre vagy sikere eleve kilátástalan (ún. fokozatosság elve).

A Szolgálati Szabályzat 39. §-ának (2) bekezdése az intézkedés alá vont személy magatartása szempontjából az alábbiak szerint tesz különbséget:

- a) passzív ellenszegülést tanúsító személy, aki a rendőri intézkedés során a számára jogszerűen adott rendőri utasításokat nem hajtja végre, de tevőleges ellenszegülést nem mutat,
- b) aktív ellenszegülést tanúsító személy, aki nem veti magát alá a jogszerű rendőri intézkedésnek, magatartásával fizikai erő kifejtés útján is igyekszik azt megakadályozni,
- c) támadó magatartást tanúsító személy, aki az intézkedő rendőrre, valamint a támogatására vagy védelmére kelt személyre rátámad.

A fenti szabályoknak megfelelően tehát az intézkedő rendőröknek minden esetben mérlegelniük kell, hogy az intézkedés célja elérése érdekében mi az a legkisebb korlátozás, amely mellett a rendőri intézkedés megfelelő eredménnyel tud zárulni.

a) A bilincselés tekintetében.

A rendelkezésre álló információk alapján a bilincselés oka a panaszos verbális ellenszegülése, valamint a menekülés lehetőségének vizuális kereséseként értékelhető viselkedése volt. A panaszossal szemben kizárólag a bilincselés érdekében alkalmaztak testi kényszert. (Enyhébb korlátozást jelentő eszközzel az intézkedő rendőrök nem próbálkoztak.)

Az Rtv. 48. §-a taxatívén tartalmazza a bilincs alkalmazásának lehetséges indokait. E szakasz szerint a rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy

- a) önkárosításának megakadályozására,
- b) támadásának megakadályozására,
- c) szökésének megakadályozására vagy
- d) ellenszegülésének megtörésére.

A bilincselés szabályait a Szolgálati Szabályzat 41. §-a részletezi, amelynek (1) bekezdése példálózó jelleggel felsorolja a bilincs alkalmazásának lehetséges esetköreit:

- e) aki erőszakos, garázda magatartást tanúsít, és ennek abbahagyására testi kényszerrel nem készíthető,
- f) aki az intézkedő rendőrt, annak segítőjét, valamint az intézkedésben közreműködőt megtámadja,

- g) akinek az elfogására bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt került sor, és szökése bilincs alkalmazása nélkül nem akadályozható meg,
- h) akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg,
- i) aki önkárosító magatartást tanúsít vagy ilyen magatartás tanúsításával fenyeget,
- j) akinek fogvatartása során kísérését rendelték el, és a kísért személy veszélyessége azt indokolja, vagy
- k) akit egyedül intézkedő rendőr állít elő.

A Kúria a Kfv.III.37.713/2015/5. ügyszámon hozott ítéletében a bilincs alkalmazása kapcsán kifejtette: „[...] mind a bírósági joggyakorlat (Kfv.III.37.025/2015/3., illetve Kfv.III.37.572/2015/5.), mind a strasbourgi Emberi Jogok Európai Bíróságának gyakorlata (különösen a 20972/92. számú Raninen-ügy) szerint a bilincs használatának elrendelése kérdésében kétségtelenül az azt alkalmazni kívánó hatóság tagja széles mérlegelési jogkörében dönt, azonban a használat jogszerűsége kérdésében annak vizsgálatát írja elő, hogy az adott egyedi esetben fennálló körülmények mennyiben támasztják alá az intézkedést. Ennek kapcsán azt kell előtérbe helyezni, hogy van-e indok annak a feltételezésére, hogy a kényszerintézkedéssel, bilincseléssel érintett személy ellenáll, megszökik, sérülést, vagy kárt okoz, bizonyítékokat tüntet el” [34]. „Ebben a körben [...] azt kell indokolni, hogy az adott esetben a bilincs használatát milyen speciális és egyedi körülmények alapozhatják meg [...]” [35]. „A bilincshasználat jogszerűségének vizsgálata az ügy egyedi körülményein kell, hogy alapuljon, értékelni kell, hogy a bilincs használatával érintett személyre, valamint az eljárási cselekményre tekintettel milyen speciális indoka van a fél bilincsből tartásának” [41]. A Kúria a Kfv.III.38.129/2016/4. ügyszámon hozott ítéletében az Rtv. 48. §-ának c) pontja kapcsán fejtette ki a következőket: „A szökés megakadályozásához hozzá tartozna olyan magatartás, amelyet csak a bilincs alkalmazásával lehet megakadályozni [...]. A szökésnek csak elképzelhető távoli lehetősége a Kúria álláspontja szerint önmagában nem elegendő a felperes megbilincselésére és egyben nem szolgálhatja a szökés megelőzését sem olyan magatartás hiányában, mely akár közvetetten is szökésre utalna” [14]. „[A] bilincshasználat bármilyen kényszerítő körülmény, biztonsági kockázat nélküli, preventív használata egyértelműen ellentétes lenne az Emberi Jogok Európai Bíróságának irányadó gyakorlatával is [Raninen v. Finland, no. 20972/92., §56, Öcalan v. Turkey [GC], no. 46221/99, §182, Svinarenko And Slyadnev v. Russia, nos. 32541/08 and 43441/08, §117]” [15]. A Kúria a Kfv.VI.37.439/2016/6. ügyszámon hozott ítéletében hangsúlyozza, hogy „a bilincselés, mint kényszerítő eszköz alkalmazása jogszerűségének megítélése során a teljes folyamatot értékelni kell, egészen a bilincselés befejezéséig, illetve annak elmaradása esetleges következményeiig”. „Így figyelembe kell venni, hogy miért, milyen bűncselekmény elkövetésének alapos gyanúja miatt indult a büntető eljárás, milyen biztonsági kockázatok merülnek fel az elfogással kapcsolatban, az érintett személy (személyek) veszélyesnek minősülnek-e, várható-e a rendőrökkel szemben ellenszegülés, támadás, illetve fennáll-e a szökés lehetősége. Az akció megszervezése során az illetékes rendőri vezetőnek ezeket a szempontokat értékelnie szükséges, a kényszerítő eszközöket ezek figyelembe vételével kell alkalmazni. Az intézkedés alá vont személy magatartása, ellenszegülésének mértéke mellett további fontos szempont az elfogásban résztvevő rendőrök és a környezetben lakó, tartózkodó civilek védelme is.” [22]. „A bilincs alkalmazása jogszerűségének megítélése során az ahhoz vezető folyamat egészét kell értékelni, figyelembe véve az intézkedés alá vont személy veszélyességét, a biztonsági kockázatot és a közelben lakó, tartózkodó civilek, valamint a rendőrök védelmét is” [28]. A Kúria a Kfv.VI.38.150/2018/10. számú ítéletében – megerősítve az előzőekben foglaltakat – kimondta a bilincselés jogszerűtlenségét egy olyan ügyben, amelyben „a felperes a rendőri intézkedés

során együttműködő volt, ellenállást, ellenszegülést nem tanúsított, szökést nem kísérelt meg, arra utaló magatartást szintén nem tanúsított”.

Az Emberi Jogok Európai Bírósága gyakorlatából kiemelendő a Rainen v. Finland (no. 20972/92.) ügy, amelyben a Bíróság az Emberi Jogok Európai Egyezményének 3. cikke tekintetében kimondta, hogy a bilincselés alkalmazása során jelentősége van annak is például, hogy volt-e indok annak feltételezésére, hogy az érintett személy ellenáll, megszökik, sérülést vagy kárt okoz, illetve bizonyítékokat tüntet el [56]. Mindemellett a bilincselés általában nem vet fel problémát, ha az törvényesen elrendelt, alkalmazott letartóztatáshoz vagy fogvatartáshoz kapcsolódik, és nem jár az adott körülmények között észszerűen szükséges szintet meghaladó erőszakkal, illetve nyilvános kitettséggel (Svinarenko and Slyadnev v. Russia, 32541/08 and 43441/08).

A fentiekben bemutatott döntések alapján körvonalazódó bírósági gyakorlat szerint van lehetőség bizonyos esetekben, kockázatcsökkentési céllal, preventív jelleggel alkalmazni bilincset, ugyanakkor – ahogyan az valamennyi döntésből egyértelműen kiderül – minden esetben szükséges, hogy legyenek olyan egyedi körülmények, amely ténylegesen felvetik annak kockázatát, reális és jelenvaló veszélyét, hogy az intézkedés alá vont személy önkárosító, esetleg támadó magatartást fog tanúsítani, vagy szökést fog megkísérelni. A pusztán elvi lehetőség önmagában nem elegendő. (Ld. pl. RI-AJBH-209/2020. jelentés.)

A bilincs tehát kizárólag az Rtv.-ben felsorolt esetekben alkalmazható. Tekintettel a bilincselés személyi szabadságot, valamint cselekvési autonómiát jelentősen korlátozó voltára, a fentiek alapján különös súlyt kell fektetni az alkalmazás körülményeinek vizsgálatára.

Jelen panaszügy vonatkozásában indokoltnak tartom felhívni a Testület 141/2018. (VI. 14.) számú állásfoglalásában foglaltakat: *„az erős fizikum, a zavart és ideges viselkedés, az elővezetés időtartama, valamint a verbális ellenszegülés önmagában nem indokolja a bilincs alkalmazásának szükségességét abban az esetben, ha a fokozatosság elvét nem követik az intézkedő rendőrök, azaz nem kísérik meg a bilincseléshez képest enyhébb jogkorlátozást jelentő intézkedések alkalmazását”.* Hasonlóan foglaltam állást az RI-AJBH-209/2020. számú jelentésemben, mivel az alapul szolgáló ügyben az intézkedő rendőrök a bilincselést – alapvető jogot sértő módon – kizárólag az intézkedés alá vont személy felfokozott állapotára, kötözködő kommunikációjára, valamint arra alapozták, hogy több irányba is nézelődött az intézkedés során, miközben egyébként erőszakos magatartást, tevőleges (aktív) ellenszegülést nem tanúsított.

A fentieknek megfelelően jelen ügyben azt kellett vizsgálnom, hogy az intézkedő rendőrök által a bilincselés indokaként felhozott körülmények ténylegesen felvetették-e annak kockázatát, reális és jelenvaló veszélyét (tehát nem pusztán lehetőségét), hogy a panaszos bilincselés hiányában szökni próbált volna.

A rendelkezésre álló információk alapján annyi tisztázható, hogy a panaszos verbális ellenszegülést tanúsított, továbbá kerülte a szemkontaktust, kereste a biztonsági háromszögből való kibújás lehetőségét. Mindez ugyanakkor – figyelemmel a fentiekben foglaltakra – önmagában nem teszi szükségessé a bilincselés alkalmazását. A rendelkezésre álló rendőrségi dokumentumok nem tárgyalják kellő részletességgel és alaposággal a bilincselés körülményeit és okait; nincs arra vonatkozó információ, hogy a panaszos a verbális ellenszegülésen, valamint a menekülés lehetőségének vizuális kereséseként értékelhető viselkedésén túl, bármilyen más olyan módon ellenszegült vagy szökni próbált volna, amely kizárta, hogy a rendőrök – a fokozatosság elvének megfelelően – enyhébb korlátozással próbálják meg kezelni a helyzetet.

Olyan a panaszos személyével, illetve lehetséges múltjával összefüggő információ sem áll rendelkezésre, amely tetteges (aktív) ellenszegülés, illetve szökési kísérlet hiányában is kellő alapot biztosított volna a bilincselés preventív alkalmazására. **Mindezek alapján – álláspontom szerint – a fokozatosság elvét figyelmen kívül hagyó bilincselés következtében sérült a panaszos emberi méltósága, valamint személyi szabadsága.**

b) A bilincselésen és az ahhoz köthető testi kényszeren túli testi kényszer és egyéb, felhatalmazáson túli erőszak tekintetében.

A panasz szerint a panaszost a rendőrök kirángatták a lakásából, a lépcsőház falához taszították, továbbá a Rendőrkapitányságon földhöz is vágták.

A rendőrség által rendelkezésre bocsátott dokumentumok tanúsága szerint a panaszossal szemben a bilincselésen, valamint az ahhoz kapcsolódó testi kényszeren túl további kényszerítő eszközt, erőszakot nem alkalmaztak.

Az Rtv. 47. §-a alapján a rendőr – intézkedése során – az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszert) alkalmazhat.

A Szolgálati Szabályzat 40. §-ának (1) bekezdése szerint a megfogás, a leszorítás, az elvezetés vagy más, a rendőr által fizikai erő kifejtéssel alkalmazott, valamely cselekvésre vagy cselekvés abbahagyására irányuló kényszerítés (testi kényszer) akkor alkalmazható, ha a rendőri erőfölény vagy az intézkedés alá vont személy állapota, magatartása folytán a rendőri intézkedés eredményessége ezzel biztosítható.

A panaszosi és rendőrségi álláspontok között ellentmondás feszül. Amennyiben a panaszban foglaltak megfelelnek a valóságnak, a rendőrök olyan nehezen igazolható és szükségtelen erőszakkal léptek fel, amely a kínzás, embertelen, megalázó bánásmód tilalmába ütközhetett. Ehhez képest az intézkedő rendőrök egyértelműen tagadják, hogy a panaszban foglaltak szerinti erőszakos módon léptek volna fel a panaszossal szemben. **A rendelkezésre álló információk alapján a felek álláspontja közötti ellentmondást feloldani nem lehet, így e tekintetben a panaszos alapvető jogát érintő visszásság fennállásáról nem áll módomban állást foglalni.**

3. Vizsgáltam a panaszos előállításának körülményeit.

A panaszos álláspontja szerint ő nem adott okot a rendőri intézkedésre. A panasz szerint a panaszost nem igazoltatták, és más eljárási cselekményeket sem hajtottak végre vele szemben, csupán a folyosón hagyták.

A rendőrség által rendelkezésre bocsátott dokumentumok tanúsága szerint a panaszos az ismételt intézkedés és többszöri felszólítás ellenére sem hagyott fel szabálysértő cselekményével, a rendőri felszólításokat és figyelmeztetéseket nem vette tudomásul, így őt az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés f) pontja alapján előállították a Rendőrkapitányságra. A panaszost 22 óra 55 perckor adták át a szolgálatirányító parancsnoknak, őt nem helyezték el külön előállító egységben, őt H. N. r. őrmester őrizte. A panaszos a szabálysértést nem ismerte el; sem az erről szóló nyilatkozatot, sem pedig az előállítás időtartamáról szóló igazolást nem írta alá. A panaszos személyi szabadságát végül 22 óra 40 perctől, másnap 0 óra 10 percre korlátozták.

Az Rtv. már hivatkozott 17. §-ának (1) bekezdésében foglaltak e tekintetben is relevánsak.

a) Az előállítás jogalapja tekintetében.

Az Rtv. 19. §-ának (1) bekezdése szerint jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek – ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik – mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni. A rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható.

Az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés f) pontjának első fordulata alapján a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, aki a szabálysértést az abbahagyásra irányuló felszólítás után is folytatja [...].

Mivel az előállítás az egyik legsúlyosabb jogkorlátozással járó intézkedés, amelyre az Rtv. lehetőséget biztosít az intézkedő rendőr számára, álláspontom szerint az ezen intézkedésekre irányadó rendelkezéseket – az Rtv. 2. §-ában foglalt, az emberi méltóság és általánosságban az emberi jogok védelmével kapcsolatos rendőrségi kötelezettség minél teljesebb érvényesülése érdekében – megszorítóan kell értelmezni, és különös gondossággal kell értékelni, hogy megvalósulnak-e azok a körülmények, amelyeket az Rtv. 33. §-a szerinti szabadságelvonás feltételeiként a törvény megfogalmaz.

A panaszosi és rendőrségi álláspontok között ellentmondás feszül. Ugyan a panaszos nem fejtette ki részleteiben, de az az állítás, miszerint nem adott okot az intézkedésre, *a maiore ad minus* értendő az előállítás jogalapjaként megjelölt, felszólítás ellenére folytatott panaszosi cselekményre is. Amennyiben a panaszos többszöri felszólítás és figyelmeztetés ellenére sem hagyott fel szabálysértő cselekményével (ld. e Jelentés 1. és 2. pontjait), az intézkedő rendőrök rendelkeztek megfelelő jogalappal a panaszos előállításához.

A rendelkezésre álló információk alapján a felek közötti ellentmondást feloldani nem lehet, így e tekintetben a panaszos alapvető jogát érintő visszásság fennállásáról nem áll módomban állást foglalni.

Bár az előállítás jogalapja tekintetében állást foglalni nem tudtam, felhívom a panaszos figyelmét arra, hogy kizárólag olyan esetekben lehet jogszerűen „ellenállni” a rendőri intézkedésnek, rendőri utasításnak, ha az intézkedés, illetve utasítás alapvető erkölcsi értékek ellen irányul (ilyen lehet pl. ha a rendőri intézkedés kifejezetten bűncselekmény elkövetésére irányul, vagy a rendőri utasítás bűncselekmény elkövetésére szólít fel), hiszen ezekben az esetekben beszélhetünk arról, hogy az intézkedés és utasítás mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan jogszerűtlen. Minden egyéb esetben akkor is szükséges együttműködni az intézkedő rendőrökkel az Rtv. 19. §-ában foglaltaknak megfelelően, ha egyébként az intézkedés alá vont személy tudja, hogy nem követett el jogellenes cselekményt.

b) Az előállítás szükségessége és arányossága tekintetében.

Az Rtv. már hivatkozott 15. §-ában foglaltak (ún. arányosság követelménye) e tekintetben is relevánsak.

Fontos rögzíteni, hogy a Rtv. 33. §-ának (2) bekezdése szerinti előállítás alkalmazása tekintetében a rendőr szabad belátása alapján hozott döntése nem lehet önkényes, az mindig a helyszínen értékelhető tények mérlegelésén kell, hogy alapuljon. Az automatikusan alkalmazott

előállítás abban az esetben is alapjogsértő, amikor egyébként a helyszínen értékelhető tények alapján lehetne igazolni az intézkedés alá vont személy előállításának szükségességét.

Vizsgáltam, hogy a rendelkezésekre bocsájtott dokumentumok tartalmából lehet-e következtetni arra, hogy az előállítás végrehajtása a helyszínen értékelhető tények mérlegelésén alapult-e. A rendőri jelentések alapján elmondható, hogy a panaszos csendháborító cselekményével a rendőri intézkedés ellenére sem hagyott fel, így továbbra is zavaró volt a lakókörnyezet számára, valamint igyekezett kibújni a felelősség alól azzal, hogy cselekményének szabálysértő jellegét nem ismerte el és ennek tárgyában nem is volt hajlandó nyilatkozni. Amennyiben a rendőrségi álláspont helytálló, a panaszos előállítására szükség volt a szabálysértő cselekmény megszakítása, valamint a panaszos felelősségre vonásának biztosítása céljából. A panaszos ugyanakkor – ahogy arra az előző alpontban utaltam – tagadja, hogy okot adott volna az intézkedésre.

A panaszosi és rendőrségi álláspontok között ellentmondás feszül, amely ellentmondást a rendelkezésre álló információk alapján feloldani nem lehet, így e tekintetben a panaszos alapvető jogát érintő visszásság fennállásáról nem áll módomban állást foglalni.

c) Az előállítás időtartama tekintetében.

Bár megkeresésemben kérdeztem, a rendőrség nem adott választ a tekintetben, hogy az előállítás alatt pontosan milyen cselekményeket hajtottak végre, valamint e cselekmények tételesen mennyi időt vettek igénybe. A rendelkezésre álló dokumentumok alapján pusztán annyi tisztázható, hogy a panaszos személyi szabadságát 22 óra 40 perctől, másnap 0 óra 10 perccig korlátozták, amely alatt, nagyjából 23 órától a panaszos – jelentős részt bilincsben – a folyosón várakozott, miközben bizonyos nem részletezett, az előállításához kapcsolódó adminisztratív cselekmények zajlottak (amelyek során a panaszos nem volt hajlandó nyilatkozni, az előállítás időtartamáról szóló igazolást aláírni).

Az Rtv. 33. §-ának (3) bekezdése szerint a rendőrség az előállítással a személyi szabadságot csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozhatja. Ha az előállítás célja még nem valósult meg, indokolt esetben ezt az időtartamot a rendőri szerv vezetője egy alkalommal, 4 órával meghosszabbíthatja. Az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani.

Álláspontom szerint a panaszos személyi szabadsága korlátozásának időtartama nem volt jelentős, azt indokolhatták az előállításához, valamint a felelősségre vonásához kapcsolódó adminisztratív és egyéb cselekmények. Nem tekinthetők el azonban attól a körülménytől, hogy a rendőrség – erre vonatkozó kérdés ellenére – nem indokolta az előállítás időtartamának szükségességét. Fontos rögzíteni, hogy az előállítás nem szankció, hanem a panaszossal szembeni intézkedés és az ahhoz kapcsolódó eljárás eredményességének biztosítója. Ennek megfelelően az előállítás időtartama szükségességének minden esetben indokolhatónak kell lennie, ellenkező esetben fennáll az alapjogsérelem okozásának közvetlen veszélye.

4. A panaszos álláspontja szerint a rendőri intézkedés részrehajló volt.

A panasz szerint a bejelentő a rendőrségen dolgozik, és ez közrejátszott a vele szembeni intézkedésben.

A rendőrség által rendelkezésre bocsátott dokumentumok tanúsága szerint a panaszossal szemben kizárólag névtelen bejelentések érkeztek, az intézkedő rendőröknek pedig rokonai, barátai, ismerősei nem laktak az érintett épületben.

Az Rtv. 13. §-ának (2) bekezdésének megfelelően a rendőr köteles a törvény rendelkezésének megfelelően, részrehajlás nélkül intézkedni.

A panaszosi és rendőrségi álláspontok között ellentmondás feszül. Ahogy az e jelentés korábbi pontjaiban látható, alapvetően nem tisztázható annak kérdése, hogy pontosan milyen cselekményt tanúsított a panaszos; kizárólag az kezelhető tényként, hogy négy darab névtelen bejelentés érkezett a segélyhívó rendszeren keresztül. Ugyanakkor – utalva az e jelentés 1. pontjában foglaltakra – a rendelkezésre álló információk azt erősítik, hogy az intézkedő rendőrök számára a bejelentő(k) személye ismeretlen volt. Bár nem zárható ki teljesen, hogy a panaszos álláspontja fedi a valóságot, összességében a rendőrség álláspontját tartom valószínűnek. **Mindezek alapján tehát úgy foglaltam állást, hogy a rendőri intézkedést nem befolyásolta a bejelentő(k) személye, így e tekintetben a panaszos alapvető jogát érintő visszásság nem történt.**

Javasolt intézkedések

A jelentésben feltárt alapvető jogokkal összefüggő visszásságok jövőbeni megelőzése érdekében – az Ajbt. 31. §-a (1) bekezdésének és az Rtv. 92. §-a (1) bekezdésének megfelelően – **felkérem az Országos Rendőr-főkapitányság vezetőjét a következőkre:**

1. E jelentés ismertetésével hívja fel az érintett szolgálati állomány figyelmét arra, hogy a pusztán verbális – tehát nem tevőleges (aktív) – ellenszegülés, illetve a menekülés lehetőségének vizuális kereséseként értékelhető viselkedés önmagában nem teszi szükségessé a bilincselés alkalmazását. **Az arányosság és fokozatosság elvével kizárólag abban az esetben áll összhangban a preventív jellegű bilincselés, amennyiben az intézkedés alá vont személyre vonatkozó előzetes információk, valamint a helyszínen tapasztalt körülmények ténylegesen felvetik annak kockázatát, reális és jelenvaló veszélyét (tehát nem pusztán lehetőségét), hogy bilincselés hiányában az intézkedés alá vont személy tevőlegesen ellenáll, megszökik, támadó, illetve önkárosító magatartást tanúsít.**
2. Kérem, hívja fel az érintett szolgálati állomány figyelmét arra, hogy a személyi szabadság korlátozása időtartamának **minden esetben indokoltnak és igazolhatónak kell lennie, ellenkező esetben nem zárható ki az önkényes szabadságkorlátozás lehetősége.**

Budapest, 2021. az elektronikus dátumbélyegző szerint

Dr. Kozma Ákos